

1. Palkoviljat Suomessa – Ground for Growth:in verkostoitumistilaisuus

Ground for Growth:in toinen verkostoitumistilaisuus järjestettiin 28.11, johon osallistui eri toimijoita palkokasviarvoketjuista. Tilaisuuden aikana osallistujat saivat kuunnella kolme puheenvuoroa eri asiantuntijoilta. Palkokasviasiantuntija Kirsi Kaikkonen piti lyhyen esityksen ”kasviproteiinit arvoketjussa”, jossa hän mm. korosti, että härkäpavun ja herneen kehitys ei saisi jäädä soijasta jälkeen. Georg Carlsson kertoi Ruotsin palkokasvivilanteesta ja sanoi Suomen olevan edellä elintarviketuotekehityksessä. Stefan Bäckman kertoi hänen kokemuksistaan, kuinka kannattavia palkokasvit ovat tilatasolla mm. omien laskelmien perusteena. Casimir Schauman esitteli Legumes Translated –projektia. Projekti antaa mahdollisuuden jakaa tietoa ja osaamista eri eurooppalaisten palkokasvitoimijoiden kanssa, edistääkseen EU:n laajuista siirtymää kohti suurempaa palkokasvituotantoa ja kulutusta.

Jouko Riihimäki ja Casimir Schauman alusti palkokasvivyhdistysteeman kertomalla osallistujille palkokasvivyhdistyksistä Euroopassa ja miksi vastaavanlainen järjestö kannattaisi luoda Suomeen. Tilaisuus päättyi työpajaan, jossa unelmoitiin yhdessä, miten pitäisi edistää palkokasvien asemaa Suomessa?

2. Pienryhmätyöskentely

Ryhmä 1

Ryhmä koki, että palkokasvivyhdistyksen avulla voidaan kehittää toimintaa Suomessa. Keskustelu alkoi kartoittamalla mitä vaaditaan sen onnistumiseksi? Tähän ryhmä vastasi: riittävän laaja osallistujapohja, selkeä vastuunjako, ja kaupalliset toimijat mukaan. Tässä pitää myös ottaa huomioon taloudelliset mahdollisuudet (ei pelkästään ideologinen tausta). Jotta toiminta olisi luotettavaa, tarvitaan riippumaton toimija, joka palvelee kaikkia sidosryhmiä.

Laajemmin katsottuna, onnistumisen oleellisina tekijöinä pidettiin:

- Kyky esittää konkreettiset hyödyt viljelijälle. Tähän voidaan myös liittää koulutustarve tiloilla: esim. edut viljelykierrosta pitäisi saada paremmin viljelijöiden tiedoksi.
- Palkokasvien kulutusta pitää lisätä julkisissa ruokapalveluissa & laitoksissa ja suurtalouskeittiöissä.
- Uusien lajikkeiden jalostuksessa enemmän yhteistyötä kaupallisten toimijoiden ja tutkimuslaitosten välillä.
- Markkinoiden ja viennin edistäminen palkokasvituotteissa. Pitää nostaa paremmin esille, että palkokasvit eivät ole ”vaihtoehtoisia” proteiineja, vaan ”alkuperäisiä” proteiinin lähteitä. Edut kansanterveydelle pitää myös nostaa paremmin esille, eli käytännössä on tarvetta lisätä viestintää kuluttajille.

- Arvoketjussa on tärkeää rakentaa luottamusta ja yhteistyötä koko tuotantoketjussa ja välttää vastakkainasettelua eri toimijoiden välillä.
- Verkostoituminen ulkomaisten toimijoiden kanssa.

Ryhmä ehdotti tavoitteeksi: palkokasviviljely olisi 10 % koko Suomen viljelyalasta.

Ryhmä 2

Tämä ryhmä esitti seuraavat edellytykset onnistumiselle:

- Yhteinen tavoite, joka puhuttelee viljelijää ja kuluttajaa.
- Pitkäjänteinen sitoutuminen asian eduksi.
- Yhteistyö tutkimusyhteisön kanssa.
- Tiedotus ja kuluttajatutkimus.
- Osaamiskeskuksen perustaminen.
- Laaja vientistrategia.

Ryhmää ehdotti mallin ottamista kaurayhdistyksestä, joka on saanut aikaan paljon kauratuotteiden eduksi.

Koettiin, että on tarve edistää tietoisuutta eri kohderyhmille: tietoa suunnattuna alkutuotantoon ja kuluttajille esim. tietopankin muodossa. Kotipuutarhurit pitäisi myös huomioida. Palkokasvien hyvät ominaisuudet, kuten esikasvuarvo, maanparannus ja ilmastohyödyt pitäisi viestittää paremmin.

Palkokasvit ovat hyvin monipuolisia raaka-aineina. Teollisuuden ja kuluttajien tietoisuutta niiden monipuolisista käyttömahdollisuuksista tulisi lisätä. Arvoketjut pitää vielä kehittää, jossa yhteistyö ja luottamus korostuvat.

Ryhmä 3

Ryhmä aloitti huomauttamalla, että kuluttajien kysyntä ohjaa palkokasvien kehitystä. Ryhmä puhui palkokasvilyhdistyksen puolesta ja sen tehtäväksi luettiin mm.:

- Lobbaus tutkimusrahoitusta varten esim. kasvialostukseen.
- Yhdistys pystyisi neuvomaan ja auttaa määrittelemään palkokasviviljojen laatuvaatimuskysymyksissä sekä rehu että elintarvike tarkoitukseen.
- Ylentää tietoisuutta palkokasvien eri hyödyistä liittyen (ravinto-, maaperä ja ilmastohyödyt).
- Käsitellä sekä rehu että elintarvikelaatuun liittyviä kysymyksiä.
- Lisätä maanviljelijöiden tietoisuutta, miten heidän viljelyjärjestelmät hyötyisivät palkoviljoista huomioiden myös viiveellä ilmenevät hyödyt.
- Palkoviljayhdistys voi myös edistää kysymyksiä liittyen tutkimukseen: mitä tiedontarpeita meillä on tällä hetkellä ja mihin pitäisi panostaa pitkäaikaisesti
- Auttaa maanviljelijät ymmärtämään palkokasvimarkkinoita.

Ryhmä näki myös, että yhdistys voisi toimia koordinoivana tahona, joka kartoittaa teollisuuden tarpeita, auttaa eri toimijoita löytämään hyviä yhteistyökumppaneita ja laajemmin katsottuna, muodostaa tiiviimpää yhteistyötä eri tekijöiden välillä.

Ryhmä lopetti keskustelun sanomalla, että kaiken tämän toteuttamiseksi pitää palkata "oikea" henkilö.

3. Loppusanat

Casimir Schauman päätti tilaisuuden sanomalla, että työ palkokasviiyhdistyksen tai jaoston perustamisen parissa jatkuu. Ground for Growth edistää asiaa mm. tapaamalla Vilja-alan työryhmän edustajia tammikuussa 2020.

Siirtymä nykytilanteesta tulevaisuuden ruokajärjestelmään, jossa palkokasvit ovat oleellinen osa ihmisten ruokatottumuksia ja niitä käytetään eläinten rehuna, vaatii rohkeita ja kunnianhimoisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Tämä edellyttää, että pystymme yhdessä määrittellä, millainen on se muutos mitä halutaan saada aikaan. Yhdistys tai jaosto luo jatkuvuutta toiminnalle ja antaa oikeat eväät palkokasvien kehitykselle Suomessa.

Kirjoittaja: Ground for Growth, Casimir

Schauman 10.12.2019

Tämän asiakirjan tekstin sisältö perustuu työpajan keskusteluihin, joista kirjoittaja on raportoinut jälkikäteen. Tässä asiakirjassa esitetty teksti ei edusta Helsingin yliopiston tai Euroopan Unionin "Horizon 2020 research and innovation" ohjelman virallista kantaa. Euroopan kommissio ei ole vastuussa tämän asiakirjan sisällöstä ja sen käytöstä.

Rahoitus:

Legumes Translated (Translating knowledge for legume-based farming for feed and food systems) has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 817634